

บทที่ ๑

บทนำ

ความสำคัญของ เรื่องและที่มาของ ปัญหา

เนื่องจากประเทศไทยมีลักษณะทางภูมิศาสตร์เหมาะที่จะทำการประมง กล่าวคือ ตอนล่างของประเทศมีฝั่งทะเลทั้งสองด้าน ฝั่งทะเลด้านตะวันออกเป็นอ่าวไทย และฝั่งทะเลด้านตะวันตกเป็นมหาสมุทรอินเดีย จึงมีผลทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลประกอบอาชีพทำการประมงกันเป็นจำนวนมาก และรัฐบาลก็สนับสนุนให้มีการพัฒนาการทำประมง การประมงจึงก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ซึ่งก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องตามขึ้นมาอีกหลายอย่าง เช่น อุตสาหกรรมต่อเรือ อุตสาหกรรมผลิตน้ำแข็ง อุตสาหกรรมผลิตปลาป่น อุตสาหกรรมห้องเย็น อุตสาหกรรมผลิตน้ำปลา และ อุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำอื่น ๆ

อุตสาหกรรมผลิตปลาป่น เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำประเภทหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นจากการพัฒนาการใช้เครื่องมือทำการประมง คือ มีการใช้เครื่องมืออวนลาก เครื่องมือประเภทนี้จับได้ปลาเบ็ด^๑ ติดมาด้วยเป็นจำนวนมาก ปลาเหล่านี้ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์จึงได้ทิ้งไป ต่อมาได้นำมาใช้เป็นอาหารเลี้ยงเบ็ด แต่ก็ยังปรากฏว่ามีส่วนที่เหลือจากการเลี้ยงเบ็ด ต้องทิ้งไปโดยเปล่าประโยชน์ จึงมีผู้ริเริ่มสร้างโรงงานปลาป่นขึ้น และได้นำปลาเหล่านี้มาเป็นวัตถุดิบป้อนโรงงาน ดังนั้น อุตสาหกรรมปลาป่นจึงเป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยเพิ่มมูลค่าของปลา และเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวประมง โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวประมงที่ใช้เครื่องมืออวนลากซึ่งจับได้ปลาเบ็ดประมาณร้อยละ ๔๐-๔๗ ของปริมาณการจับสัตว์น้ำทั้งหมดที่ได้จากการจับด้วยเครื่องมือทุกประเภท (ตารางที่ ๑)

^๑ ปลาเบ็ด หมายถึง ปลาขนาดเล็ก ปลาที่ประชาชนไม่นิยมบริโภค และปลาที่ไม่สดไม่เหมาะที่จะใช้บริโภค ปลาเหล่านี้มีราคาถูก สำหรับปลาขนาดเล็กแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือประเภทที่ไม่สามารถเจริญเติบโตได้อีก กับประเภทที่ยังเจริญเติบโตเป็นอาหารมนุษย์ได้ถ้าปล่อยไว้สักระยะหนึ่ง

ตารางที่ ๑ ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้จำแนกตามชนิดปี ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔

ปริมาณ : ตัน

ชนิดของสัตว์น้ำ	ปี ๒๕๒๐	อัตราการร้อยละ ของปริมาณ สัตว์น้ำที่จับ ได้ทั้งหมด	ปี ๒๕๒๑	อัตราการร้อยละ ของปริมาณ สัตว์น้ำที่จับ ได้ทั้งหมด	ปี ๒๕๒๒	อัตราการร้อยละ ของปริมาณ สัตว์น้ำที่จับ ได้ทั้งหมด	ปี ๒๕๒๓	อัตราการร้อยละ ของปริมาณ สัตว์น้ำที่จับ ได้ทั้งหมด	ปี ๒๕๒๔	อัตราการร้อยละ ของปริมาณ สัตว์น้ำที่จับ ได้ทั้งหมด
<u>สัตว์น้ำเค็ม</u>										
๑. ปลาหู	๓๑,๒๐๔	๑.๕๐๙	๔๕,๒๗๑	๒.๓๑๒	๘๘,๗๒๐	๔.๘๙๓	๕๓,๔๒๔	๓.๒๔๒	๗๑,๗๐๑	๓.๙๓๐
๒. ปลาลัง	๓๓,๓๗๑	๑.๖๑๔	๓๗,๐๐๕	๑.๘๙๐	๒๙,๒๒๑	๑.๖๑๒	๒๗,๘๘๔	๑.๖๙๒	๒๐,๕๕๒	๑.๑๒๖
๓. ปลาฉลาม	๔,๘๑๖	.๒๓๓	๓,๗๘๒	.๑๙๓	๔,๐๗๗	.๒๒๒	๔,๐๑๖	.๒๔๔	๔,๕๐๖	.๒๔๗
๔. ปลากระเบน	๗,๓๘๒	.๓๕๗	๕,๙๙๓	.๓๐๖	๕,๒๗๒	.๒๙๑	๕,๔๕๐	.๓๓๐	๕,๖๘๓	.๓๑๑
๕. ปลาเบญจพรรณ	๖๖๐,๑๕๒	๓๑.๙๓๐	๕๗๒,๑๔๙	๒๙.๒๒๔	๔๗๗,๘๓๖	๒๖.๓๕๔	๔๒๔,๔๘๐	๒๕.๗๕๘	๔๗๘,๐๑๗	๒๖.๒๐๑
๖. ปลาเป็ด	๘๓๖,๖๕๓	๔๐.๕๖๖	๘๕๗,๕๒๑	๔๓.๒๘๕	๗๙๔,๒๖๗	๔๓.๒๕๔	๗๙๖,๘๕๘	๔๗.๗๕๘	๗๙๖,๗๘๗	๔๓.๖๗๑
๗. กุ้ง	๑๑๘,๙๕๓	๕.๗๕๓	๑๒๗,๕๐๔	๖.๕๐๘	๑๑๖,๕๕๖	๖.๕๒๓	๑๑๘,๓๕๑	๗.๑๘๑	๑๓๓,๕๓๕	๗.๓๑๔
๘. กุ้ง	๒,๗๕๘	.๑๓๓	๒,๕๘๓	.๑๒๗	๑,๙๕๐	.๑๐๗	๙๖๘	.๐๕๙	๑,๕๕๕	.๐๘๕
๙. เคย	๑๘,๕๖๖	.๙๙๘	๑๕,๗๓๗	.๘๐๔	๑๕,๒๐๗	.๗๘๓	๑๕,๙๗๑	.๘๐๘	๑๕,๘๓๑	.๘๑๓
๑๐. ปู	๒๗,๖๓๘	๑.๓๓๗	๓๑,๐๕๗	๑.๕๘๖	๓๑,๕๒๓	๑.๗๓๘	๓๓,๙๒๙	๒.๐๕๙	๓๓,๑๑๒	๑.๘๑๕
๑๑. หอย	๑๕๘,๘๘๕	๗.๑๘๒	๑๑๑,๖๗๓	๕.๗๐๔	๑๒๒,๒๓๕	๖.๗๕๑	๑๐๒,๑๑๑	๖.๑๙๖	๑๕๕,๒๘๑	๘.๕๕๖
๑๒. ปลาน้ำจืด	๙๓,๖๙๕	๔.๕๓๒	๙๓,๖๕๕	๔.๗๘๕	๘๐,๑๕๒	๔.๕๒๐	๗๒,๓๑๓	๔.๓๘๘	๘๐,๘๐๕	๔.๕๒๙
๑๓. สัตว์น้ำทะเล	๑,๕๑๕	.๐๖๘	๑,๒๙๙	.๐๖๖	๒,๑๓๒	.๑๑๘	๙๑๘	.๐๕๖	๓๗๕	.๐๒๑
๑๔. ปลิงทะเล	๑๗	.๐๐๑	๒๒๖	.๐๑๒	๑๕	.๐๐๑	๓๗	.๐๐๒	๒๑	.๐๐๑
๑๕. แมงกะพรุน	๘๒,๕๓๙	๓.๙๘๗	๖๒,๖๐๐	๓.๑๙๗	๕๕,๙๕๒	๓.๐๓๑	๒,๑๖๕	.๑๓๑	๒๘,๘๓๓	๑.๕๘๐
๑๖. สัตว์น้ำอื่น ๆ	-	-	๓๑	.๐๐๒	๑๖๕	.๐๐๙	๙๙	.๐๐๖	-	-
รวม	๒,๐๖๗,๕๓๓	๑๐๐	๑,๙๕๗,๗๘๕	๑๐๐	๑,๘๑๓,๑๕๘	๑๐๐	๑,๖๕๗,๙๕๓	๑๐๐	๑,๘๒๕,๕๕๕	๑๐๐

ปลาบ่นที่ได้จากโรงงานผลิตปลาบ่นนำมาใช้เป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งในการผลิตอาหารสัตว์ เพราะมีคุณค่าของอาหารประเภทโปรตีน แร่ธาตุ และวิตามินหลายชนิด ซึ่งมีประโยชน์ในการกระตุ้นให้สัตว์เลี้ยงเจริญเติบโตเร็ว แข็งแรง และมีความต้านทานโรค ปลาบ่นจึงเป็นวัตถุดิบประเภทหนึ่งในการผลิตอาหารโปรตีน คือเนื้อสัตว์ที่ประชาชนใช้บริโภค ดังนั้นจึงมีส่วนในการส่งเสริมอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์

นอกจากอุตสาหกรรมผลิตปลาบ่นจะมีประโยชน์ดังกล่าวแล้ว ยังมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอีกด้วย เพราะนำรายได้เข้าประเทศจากการส่งเป็นสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศ เป็นมูลค่าปีละนับร้อยล้านบาท (ตารางที่ ๒) นับได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ส่งออกปลาบ่นที่สำคัญในตลาดปลาบ่นของโลกประเทศหนึ่ง

ในปัจจุบันโรงงานปลาบ่นประสบกับปัญหาในการผลิต คือ วัตถุดิบหรือปลาเบ็ดมีปริมาณลดน้อยลง ประกอบกับโรงงานมีจำนวนมาก ซึ่งเมื่อรวมกำลังการผลิตของโรงงานทั้งหมดแล้วจะปรากฏว่าเกินกว่าปริมาณของวัตถุดิบที่จะสามารถหามาได้ ทำให้มีการแย่งกันซื้อวัตถุดิบระหว่างโรงงานปลาบ่นด้วยกัน วัตถุดิบจึงมีราคาสูงขึ้น และเนื่องจากวัตถุดิบเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิต จึงมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น นอกจากนี้การที่โรงงานไม่สามารถผลิตได้เต็มกำลังการผลิตก่อให้เกิดกำลังการผลิตสูญเปล่าซึ่งมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต ทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสูงกว่าที่ควรจะเป็น

สำหรับสภาพการตลาดของโรงงานปลาบ่นในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าเป็นตลาดของผู้ซื้อ ทั้งนี้เพราะปริมาณผลผลิตปลาบ่นมีเกินความต้องการใช้ภายในประเทศ นอกจากนี้ในการผลิตอาหารสัตว์ยังสามารถที่จะใช้กากหัว เหลือง เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์แทนปลาบ่นได้บางส่วน แต่ใช้แทนปลาบ่นทั้งหมดไม่ได้ เพราะในกาก

ตารางที่ ๒ ปริมาณและมูลค่าปลาบ่นที่ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศปี ๒๕๒๑-๒๕๒๔

ปริมาณ : ตัน

มูลค่า : ๑,๐๐๐ บาท

ประเทศปลายทาง	ปี ๒๕๒๑		ปี ๒๕๒๒		ปี ๒๕๒๓		ปี ๒๕๒๔	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ฮ่องกง	๖,๐๑๘	๔๑,๒๘๘	๗,๔๕๖	๕๒,๔๕๑	๖,๘๓๖	๕๘,๖๖๖	๑๓,๘๘๑	๑๓๑,๔๗๒
อินเดีย	-	-	๑,๔๘๘	๑๒,๘๘๒	๑,๓๖๕	๑๔,๘๔๓	-	-
อินโดนีเซีย	๑๑,๐๘๑	๗๕,๕๖๐	๑๘,๐๘๔	๑๒๔,๓๓๑	๒๓,๓๘๓	๒๒๔,๒๓๑	๒๘,๒๗๓	๒๘๐,๒๒๗
ญี่ปุ่น	๑,๐๘๑	๗,๗๖๘	๑,๗๐๐	๑๐,๖๗๖	๑,๑๔๘	๘,๐๘๒	-	-
มาเลเซีย	๒๖,๐๑๒	๒๐๑,๓๐๔	๒๒,๓๓๔	๑๕๕,๕๘๔	๒๑,๕๖๘	๑๕๑,๘๗๖	๑๘,๐๐๖	๑๒๔,๐๔๘
ฟิลิปปินส์	๖,๖๐๓	๕๖,๗๕๖	๘,๓๕๖	๖๒,๒๗๓	๕,๕๘๖	๔๔,๘๒๐	๖,๑๕๘	๕๒,๐๐๕
สิงคโปร์	๔๔,๒๕๒	๒๘๑,๘๓๑	๔๘,๓๘๐	๓๒๔,๒๐๖	๔๓,๐๕๒	๓๔๒,๘๐๔	๓๘,๒๘๓	๓๒๖,๗๖๖
ซาราวัก	-	-	๑๘๘	๑,๔๘๘	-	-	-	-
ไต้หวัน	๖,๗๑๑	๕๓,๑๖๕	๑๖,๐๒๗	๑๒๐,๗๗๕	๑๐,๓๘๑	๑๑๑,๕๘๑	๖,๕๖๑	๘๑,๕๒๐
ออสเตรเลีย	๘๘๔	๗,๗๗๑	๑,๖๘๕	๑๓,๘๕๑	๘๐๒	๑๐,๐๐๗	๗๕๘	๗,๘๑๔
อาฟกานิสถาน	-	-	๔๕๐	๓,๕๕๖	-	-	-	-
ศรีลังกา	๒๐๐	๑,๔๕๘	-	-	-	-	-	-
เยอรมันตะวันตก	๔	๑๗	๒	๘	-	-	-	-
สหราชอาณาจักร	๑๕	๑๑๘	-	-	-	-	-	-
บรูไน	-	-	๘๐	๕๓๐	๕๐	๔๔๒	-	-
ลาว	-	-	-	-	๒๕๐	๒,๒๐๕	๒๐	๓๑๘
อื่น ๆ	-	-	๒๐๐	๑,๕๘๖	-	-	๑	๕๖
รวม	๑๐๒,๘๗๑	๗๒๗,๐๔๐	๑๒๘,๔๗๑	๘๘๔,๓๒๗	๑๑๔,๓๔๓	๘๗๑,๘๖๗	๑๑๓,๘๒๑	๑๑๔,๔๑๗

ที่มา : กรมศุลกากร

ถ้าเหลืองไม่มีสารช่วยเร่งการเจริญเติบโต (จะใช้กากถั่วเหลืองแทนปลาป่นในกรณี
ที่ปลาป่นราคาแพง) ดังนั้นผู้ซื้อจึงมีอิทธิพลในเรื่องการกำหนดราคา กลุ่มผู้ซื้อที่มีอิทธิพล
ในการกำหนดราคา คือ โรงงานผลิตอาหารสัตว์ และผู้ส่งออกซึ่งมีอำนาจซื้อรวมกัน
ประมาณร้อยละ ๕๒ ในการรับซื้อปลาป่นผู้ซื้อจะกำหนดราคาตามคุณภาพ โดยถือเกณฑ์
ปลาป่นที่มีโปรตีน ๖๐% เป็นมาตรฐาน และผู้ซื้อจะเป็นผู้วิเคราะห์คุณภาพของสินค้า
ปลาป่นเอง จึงทำให้ผู้ซื้อสามารถกำหนดราคาได้ตามความพอใจ โดยที่ผู้ขายไม่มี
อำนาจต่อรองราคา นอกจากนี้ในระหว่างการตรวจสอบคุณภาพเพื่อกำหนดราคาปลา
ป่น โรงงานปลาป่นต้องให้เครดิตแก่ผู้ซื้อเป็นระยะเวลา ๗-๑๕ วัน โดยต้องรับภาระ
ดอกเบี้ยเอง อันมีส่วนทำให้ต้นทุนของโรงงานปลาป่นเพิ่มขึ้น

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่ารายได้ของโรงงานปลาป่นขึ้นอยู่กับ
กับราคาขายที่ผู้ซื้อเป็นผู้กำหนด ดังนั้นถ้าผู้ซื้อกำหนดราคาขายต่ำเกินไป ในขณะที่
โรงงานปลาป่นไม่สามารถลดต้นทุนได้ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับราคาขายที่ลดลงแล้ว
จะทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนของโรงงานปลาป่นลดต่ำลงได้

จากปัญหาต่าง ๆ ที่โรงงานปลาป่นต้องประสบทั้งทางด้านการผลิตและการ
ตลาดเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ผลิตปลาป่นรวมตัวกันเป็นสมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทย เพื่อร่วมมือ
กันในการแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตามโรงงานปลาป่นเป็นกิจการซึ่งอยู่
ระหว่างกิจการของโรงงานผลิตอาหารสัตว์ กับกิจการของชาวประมง ดังนั้นในการ
แก้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้ผลิตปลาป่นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องกระทบถึงกิจการดังกล่าว
ที่เกี่ยวข้อง การแก้ปัญหาที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ตรงกับสาเหตุของปัญหา จะทำให้เกิด
ความเสียหายแก่ทุกฝ่ายได้ จึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะศึกษาถึงต้นทุนการผลิตปลาป่น
และปัญหาต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนกระทบอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของโรงงานปลาป่น
เพื่อจะเป็นแนวทางที่จะใช้ในการพิจารณาแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของอุตสาหกรรมปลาบ่น
๒. เพื่อศึกษาถึงต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตปลาบ่นในภาคกลางของประเทศไทย
๓. เพื่อศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ของโรงงานปลาบ่นพร้อมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหานั้น

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาปัญหาการผลิตและต้นทุนการผลิตของโรงงานปลาบ่นในภาคกลางของประเทศไทยในวิทยานิพนธ์นี้ จะศึกษาเฉพาะโรงงานปลาบ่นที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดสมุทรปราการเท่านั้น เนื่องจากทั้งสองจังหวัดนี้มีโรงงานปลาบ่นรวมกันถึง ๒๕ โรงงาน หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๓ ของโรงงานปลาบ่นทั้งหมดในภาคกลาง (ตารางที่ ๓)

วิธีการศึกษาและค้นคว้า

วิธีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. เก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

- ๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่

ก. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ในวงการที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่กรมการค้าภายใน เจ้าหน้าที่สำนักงานพาณิชย์-จังหวัดสมุทรสาครและสมุทรปราการ เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ เลขาธิการสมาคมผู้ผลิตปลาบ่นไทย ผู้จัดการสมาคมผู้ผลิตปลาบ่นไทยและกรรมการของสมาคม รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของโรงงานปลาบ่นในจังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ ๓ จำนวนโรงงานปลาบ่ที่เปิดดำเนินการในปี ๒๕๑๘ - ๒๕๒๔

จังหวัด	ปี ๒๕๑๘	ปี ๒๕๑๙	ปี ๒๕๒๐	ปี ๒๕๒๑	ปี ๒๕๒๒	ปี ๒๕๒๓	ปี ๒๕๒๔
ตราด	๓	๑	๑	๑	๑	๑	๒
จันทบุรี	๑	-	-	-	๒	๒	๒
ระยอง	๓	๓	๓	๔	๕	๕	๕
ชลบุรี	๑	-	๑	๑	๒	๒	๒
รวมโรงงานในภาคตะวันออก	๖	๔	๕	๖	๑๐	๑๐	๑๑
สมุทรปราการ	๕	๕	๕	๑๑	๑๑	๑๑	๑๑
สมุทรสาคร	๕	๑๐	๑๒	๕	๑๒	๑๓	๑๔
สมุทรสงคราม	๒	๒	๒	๒	๓	๓	๓
เพชรบุรี	๑	๑	๓	๑	๑	๑	๑
ประจวบคีรีขันธ์	๔	๕	๓	๓	๓	๓	๕
รวมโรงงานในภาคกลาง	๒๔	๒๖	๒๙	๒๖	๓๐	๓๑	๓๕
ชุมพร	๕	๖	๔	๖	๕	๕	๕
สุราษฎร์ธานี	๑	๒	๓	๔	๔	๔	๔
นครศรีธรรมราช	๕	๑๐	๑๐	๑๒	๑๒	๑๓	๑๓
สงขลา	๑	๑๐	๕	๕	๑๐	๑๑	๑๑
ปัตตานี	๑	๒	๒	๓	๓	๓	๓
ระนอง	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๔
ภูเก็ต	๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒
ตรัง	๔	๔	๔	๕	๕	๕	๕
สตูล	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๓
กระบี่	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑
รวมโรงงานในภาคใต้	๓๖	๔๔	๖๕	๔๗	๕๑	๕๓	๕๔
รวมโรงงานทั่วประเทศ	๖๖	๗๔	๗๓	๗๕	๕๑	๕๔	๕๕

ที่มา : งานเศรษฐกิจการประมงและแผนงาน กรมประมง

ข. ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ โดยการเดินทางไปศึกษาการทำงานในโรงงานปลาบ่

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ข้อมูลประเภทเอกสาร รายงานและบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมปลาบ่ ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและที่เกี่ยวข้องทางอ้อม ได้มาจากสมาคมผู้ผลิตปลาบ่ไทย โรงงานปลาบ่ที่เลือกเป็นตัวอย่างในการศึกษา ส่วนราชการต่าง ๆ และห้องสมุดต่าง ๆ ของทางราชการ เช่น ห้องสมุดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น

๒. นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อจะได้ทราบถึงต้นทุนการผลิต พร้อมทั้งแนวโน้มของผลตอบแทนจากการลงทุนของโรงงานปลาบ่ ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ของโรงงานปลาบ่ และการแก้ปัญหา

๓. สรุปผลที่ได้จากการศึกษา

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

๑. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมปลาบ่ จะได้ทราบปัญหาและหาหนทางที่จะแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย

๒. บุคคลทั่วไปที่สนใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมจะได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์ และตัดสินใจ นำไปใช้ประโยชน์ตามความต้องการ